

tiči za njim še kaj, kar „ignoramus“. Pred vodenim, neznatnim „Ignorabimus“ se ne plašimo, — znanost gre naprej do cilja in ž njo umetnost, upodablajoča in slovstvena; pa ne le znanost in kultura, marveč splošna mentalnost narodov. Nacionalizem, socializem, demokracija, popularna znanost, izbran okus, širjenje kulturnih dóber s knjigo in živo besedo, — vse to je kulturno delo, pričeto v renezansi. Le da imamo danes že novo obliko, ko še ni načelo individualizma docela zmagalo in imamo še n. pr. cenzuro, sanjske bukve ter vsemogočnost posebnih slojev, se je misel odpora in enakopravnosti razširila v širše kroge, v maso, proti pretiranemu individualizmu. Mi smo legitimni otroci antike, renezanse, reformacije, revolucije in bodočnosti, sovražna nam je politična in kulturna smer brahmanizma, asketizma, srednjeveškega univerzalizma, dogmatizma, reakcije.

Literatura one dobe, ki je položila temelj za oblikovanje sodobnega človeka, nam je torej i načeloma pomembna. S kulturno zgodovino, ki jo čitamo iz Decameronovih pripovedek, s sliko tedanje nravnosti, s svežostjo sloga in pripovedovanj uživamo še nekaj: Zavest, da je to slavno delo renezančne dobe eno onih del, ki spada med nesmrtna in ki si je pridobilo svoj pomen ne le s svojo vsebino, ampak tudi s svojim učinkom kritike nad sistemom, ki nam je nasproten, in naglašanje življenske volje, ki jo mora čutiti ne le vsak posameznik, ampak tudi vsak narod, če hoče živeti in napredovati. Če si ogledamo ta kulturnozgodovinski in epohalni pesniški spis s tega stališča, znamo tudi primerno oceniti v „100 pripovedkah“ opisane dogodke in uživati te pripovedke čistega srca in jasnih misli.

Ivan Albreht:

Na Krasu.

Tam med kamenjem ukleto polje spi,
pokrnelo drevje in grmičje v mrak strmi
kot pošast, ki žejna je krvi.

In tam sredi kmet, ves v gube zvit,
v mrki grozi se življenju smeje —
roke iščejo pripravne veje.

